

Larm i LSS-boenden

Agenda

1. PRESENTATION AV UPPDRAG OCH BAKGRUND
2. PRESENTATION AV ARBETSGRUPPENS MEDLEMMAR
3. RESULTAT FRÅN ENKÄT OCH STATUS PÅ LSS-UTREDNINGEN
4. BEHOV OCH PROBLEM KRING HANTERING AV LARM I LSS-BOENDEN

Uppdrag och bakgrund

- Att göra en nulägesanalys kring Larm i LSS-boenden, hur det ser ut i varje kommun och ringa in vad som är problem och behov. I nulägesanalysen behöver en information om statusen med LSS-utredningen ingå.

Habiliteringen har väckt frågan på Strategiskt kundråd

- Under 2020 tog Västerås stad ett beslut att alla larm i Västerås till patienter i LSS-boenden ska personförskrivas i stället för att boendet tillhandahåller larmen.
- Förändringen har resulterat i att trycket på förskrivare i både primärvård och habilitering ökat. Förfrågningar rör oftare behov av larm som arbetsredskap för boendepersonalen än utifrån patientens behov.
- Habiliteringen menar att förskrivare involveras i ärenden som ej kräver Hälso- och sjukvårdskompetens.

Enkät

- Enkät med 21 frågor
- Skickad till länets alla kommuner
- 10 svar har inkommit från 7 olika kommuner, två kommuner har svarat dubbelt, ett svar var ofullständigt
- Saknas svar från Norbergs, Skinnskattebergs och Surahammars kommun

Frågor och svar

- 1. Hur många LSS boenden och platser har ni i er kommun idag?

Hallstahammar	10 st boendeenheter	72 boende
Västerås	68 bostäder	482 lägenheter
Köping	16 boenden	90 boendeplatser
Sala	13 boenden	ca 85 platser
Fagersta	5 boenden	39 platser
Kungsör	8 boenden +servciebostad,	46 + 10 platser
Arboga	8 boenden	46 platser

Frågor och svar

- 2. Finns det fasta larmsystem i era LSS-boenden?
(en kommun har gett två olika svar)

Kommun	Svar
Hallstahammar	Nej
Västerås	Ja på vissa
Köping	Ja på vissa/ Nej
Sala	Ja på vissa
Fagersta	Ja på alla
Kungsör	Nej
Arboga	Ja på vissa

Frågor och svar

- 3. Har ni alternativa eller anpassade larmsändare/kontakter som tillbehör?

Kommun	Har fasta larmsystem	Svar
Västerås	Ja på vissa	Ja
Köping	Ja på vissa/ Nej	Nej
Sala	Ja på vissa	Nej
Fagersta	Ja på alla	Ja
Arboga	Ja på vissa	Ja

Frågor och svar

- 4. Tillåter leverantören av ert fasta larmsystem att larmsändare/kontakter från andra leverantörer används?

Kommun	Har fasta larmsystem	Svar
Västerås	Ja på vissa	Ja
Köping	Ja på vissa/ Nej	Ej aktuellt
Sala	Ja på vissa	Ej aktuellt
Fagersta	Ja på alla	Ja
Arboga	Ja på vissa	Ja

Frågor och svar

- 5. Finns det trådlösa larmsystem i era LSS-boenden?
(två kommuner har gett två olika svar)

Kommun	Svar
Hallstahammar	Nej/ Ja på vissa
Västerås	Ja på vissa
Köping	Nej/ Ja på vissa
Sala	Ja på vissa
Fagersta	Ja på vissa
Kungsör	Nej
Arboga	Ja på vissa

Frågor och svar

- 6. Har ni alternativa eller anpassade larmsändare/kontakter som tillbehör?

Kommun	Har trådlösa larmsystem	
Hallstahammar	Nej/ Ja på vissa	/Ja
Västerås	Ja på vissa	Ja
Köping	Nej/ Ja på vissa	/Ja
Sala	Ja på vissa	Nej
Fagersta	Ja på vissa	Nej
Arboga	Ja på vissa	Nej

Frågor och svar

- 7. Tillåter leverantören av ert trådlösa larmsystem att larmsändare/kontakter från andra leverantörer används?

Kommun	Har trådlösa larmsystem	Svar
Hallstahammar	Nej/ Ja på vissa	/Ja
Västerås	Ja på vissa	Ja
Köping	Nej/ Ja på vissa	/Nej
Sala	Ja på vissa	Nej
Fagersta	Ja på vissa	Ja
Arboga	Ja på vissa	Ja

Frågor och svar

- 8. Provas larmsändaren/kontakten ut personligt? 9. Om ja, vem ansvarar för det? (en kommun har gett två olika svar)

Kommun	Svar	
Hallstahammar	Ja	Habiliteringen, leg arbetsterapeut
Västerås	Ja	En samlad bedömning görs av AT/FT, sjuksköterska, omvårdnadspersonal. Samtycke från enskild tas in.
Köping	Nej/Ja	/Rehab tillsammans med teamet kring brukaren
Sala	Ja	Arbetsterapeut genom personförskrivning.
Fagersta	Ja	Habiliteringen
Kungsör	Nej	
Arboga	Ja	Teamet kring vårdtagaren

Frågor och svar

- Hur många larmleverantörer har ni upphandlat i er kommun? Har ni olika leverantörer beroende på vilken typ av särskilt boende det gäller? Är Hjälpmedelscentrum leverantör av några av de larm som används i LSS-boendena?

Kommun	Antal larmleverantörer	Olika leverantörer beroende på vilken typ av särskilt boende	Hjälpmedelscentrum leverantör
Hallstahammar	Ingen inom LSS	Nej	Ja
Västerås	?	Ja	Ja
Köping	1	Nej	Ja
Sala	1	Nej	Ja
Fagersta	1	Nej	Ja
Kungsör	0	0	Nej
Arboga	Tunstall för LSS	Nej	Nej

Frågor och svar

● När är Hjälpmedelscentrum leverantör?

Kommun	Hjälpmedelscentrum leverantör	Svar
Hallstahammar	Ja	När enskild har behov av att påkalla hjälp
Västerås	Ja	Vid personförskrivning
Köping	Ja	Individuellt utprovade larm som AT förskriver om behov uppstår, I de fall där vår leverantör inte kan erbjuda specifika larmtillbehör
Sala	Ja	När larm har personförskrivits
Fagersta	Ja	Alla typer av larm tas därifrån
Kungsör	Nej	
Arboga	Nej	

Frågor och svar

● Hur tänker/gör ni med larmsystem vid nybyggnation och inför framtiden?

Hallstahammar	Inga larm utan detta förskrivs till enskild vid behov, Ingen planerad nybyggnation inom 5 år
Västerås	Vi har inte fastighetsinstallerade larmsystem i nybyggda LSS-bostäder.
Köping	Vi kommer installera larm ifall behov finns men inget som finns från start, Vi kopplar in funktion för larm. Sen görs behovsbedömning för varje individ.
Sala	Behovet av larm och dess utformning har lyfts i samband med nybyggnationer, men behoven och önskemålen har inte alltid realiserats. Befintligt larmavtal håller i nuläget på att gå ut och ny upphandling är på gång. I den nya upphandlingen har vi kravställt att personbundna positioneringslarm etc ska finnas med som tillval/tillbehör till husets larmsystem.
Fagersta	Planeras separat men i dialog med byggnationen
Kungsör	-
Arboga	Upphandling där vi får samma leverantör på samtliga boenden om behov finnes

Frågor och svar

● Hur tänker/gör ni med larmsystem vid renovering av befintliga bostäder?

Hallstahammar	Inga larm utan detta förskrivs till enskild vid behov
Västerås	Vi monterar ner de befintliga
Köping	Vi renoverar inga gamla larmsystem utan de tas bort, vi kommer att erbjuda larm till samtliga boenden men mer som en ordinärt boendelösning
Sala	Det har varit olika. Vid senaste renoveringen av ett LSS-boende gjordes inget med befintligt larmsystem, vad vi kan minnas.
Fagersta	Upphandla vid behov
Kungsör	Vet inte
Arboga	Upphandling där vi får samma leverantör på samtliga boenden om behov finnes

Frågor och svar

- Hur många personer har, eller tror ni är i behov av, larm i LSS-boenden? Hur många av dem klarar en "vanlig larmknapp"? Hur många behöver ett annat typ av larm på grund av fysiska eller kognitiva förutsättningar?

Kommun	Antal platser	Behov av larm?	Vanlig larmknapp?	Anant typ av larm?
Hallstahammar	10 st boendeenheter, 72 boende		95%	5% eller ca 5 st rörelsevakt och dörrlarm
Västerås	68 bostäder, 482 lägenheter		Ca 100 20%	Ca 250 50%
Köping	16 boenden 90 boendeplatser	Min uppfattning är att det inte är speciellt många som har larm idag Jag har ingen siffra att uppge på hur många av våra 90 brukare som har larm, En grov uppskattning är 15-20 st	och de som har larm idag kan hantera larm knapp. 20%	Kan tyvärr inte svara på frågan men om/när det blir aktuellt så kontaktar vi AT för bedömning/ ett fåtal
Sala	13 boenden, ca 85 platser	I dagsläget har ca 10-15 personer förskrivna larm (olika behov: larmmatta, rörelsevakt, trygghetslarm, etc).	Uppskattningsvis hälften klarar en vanlig larmknapp. 50%	Uppskattningsvis ca 10-20% av de som bor på gruppboestad.
Fagersta	5 boenden med 39 platser	20-22	ca 16 40%	6 15%
Kungsör	8 boenden varav en servicebostad, 46 + 10 platser	Vet ej	Vet ej	Vet ej
Arboga	8 boenden och 46 platser	Svårt att svara på och vi har alternativ halsband/armband, trycka lätt funktion.		De flesta har även andra typer av larm som dörrlarm, rörelselarm etc

Frågor och svar

- Finns det några problem med hanteringen av larmsystem i LSS-boenden idag?
Ge exempel på vilka problem?

Kommun	Svar	
Hallstahammar	Ja	Det saknas täckning/ inte tillräcklig räckvidd på förskrivna larm hos HMC, handhavande fel av baspersonal som inte följer handlingsplanen vad gäller mottagningen.
Västerås	Ja	Kan bero på brister i uppkoppling
Köping	Nej	
Sala	Ja	Husens larmsystem är inte sammanlänkande med personförskrivna larm (rörelsevakter, positioneringslarm, etc). Saknas teknisk support på plats. Ofta blir arbetsterapeut kontaktad som i sin tur går vidare med hjälp/support från HMC.
Fagersta	Ja	Har dubbla system i ett hus som inte fungerar
Kungsör	Nej	
Arboga	Nej	

Frågor och svar

- Har du några ytterligare kommentarer eller något du vill skicka med till oss?
 - Ett personligt larm som räcker mellan huskroppar.
 - Behov av fortsatt utveckling av digital teknik för målgruppen
 - Jag vill lägga till på fråga 7 att det vi har kunnat kopplat på från annan leverantör är EP-larm utskrivet från Regionen samt tryckknapp stor modell från HMC kopplat till larm i övrigt vet jag inte vad som går att koppla på

LSS-utredningen 2017

Efter genomförd utredning föreslogs att:

Habilitering och rehabilitering för
personkrets 1 och 2 LSS –
ansvarsfördelning

- Ansvaret på basnivå för habilitering och rehabilitering för målgruppen flyttas till kommunerna
- Ansvaret på specialistnivå kvarstår hos Habiliteringscentrum
- Resurser tillförs kommunerna i Västmanland och fördelas enligt invånarantal
- Kostnadsansvaret för hjälpmedel nivå 2 och 3 övergår från Habiliteringscentrum till kommunerna
- Ett kompetensutvecklingsprogram för arbetsterapeuter och fysioterapeuter i kommunerna tas fram
- Strukturer för samverkan mellan kommuner och region Västmanland utarbetas på individ och organisationsnivå

Lägesrapport LSS-utredningen idag

- Den har kommit upp med jämna mellanrum men inget beslut har tagits
- I höstas kom ett besked om att kommuncheferna var positiva till att pengar ska föras över till kommunerna enligt invånarantalsberäkning för målgruppen. Ingen skatteväxling ska göras
- Beslutet ligger på strategisk regional beredningsnivå
- Pengar som förs över enligt utredningens förslag kommer att påverka regelverket för hjälpmedel, vilket innebär att beslut behöver upp i Hjälpmedelsnämnden

Larm som hjälpmedel enligt ISO-standard

22 Hjälpmedel för kommunikation och informationshantering

Produkter för att stödja eller ersätta en persons förmåga att ta emot, sända, producera och bearbeta olika sorters information genom att kommunicera språkligt och med tecken och symboler, ta emot och producera meddelanden, föra konversationer samt använda enheter och teknik för kommunikation

Här ingår t.ex. hjälpmedel för att se, höra, läsa, skriva, telefonera, signalera och larma samt för informationsteknik.

22 29 Hjälpmedel för signalering, larm och lokalisering

Hjälpmedel för signalering, larm, varning, lokalisering och spårning av en person

ISO-kod 22 29 06 Personliga nödlarmssystem

sätts igång antingen av användaren eller aktiveras automatiskt i händelse av en personlig nödsituation

Här ingår t.ex. insulinlarm, anfallslarm för epileptiker och fall-larm.

Larm som förskrivningsbar hjälpmedel enligt Hjälpmedelshandboken

Kriterier för förskrivning

Personligt nödlarm kan förskrivas till patient som behöver hjälp av annan person inom bostaden och inte kan påkalla uppmärksamhet på annat sätt.

Förskrivare

Arbetsterapeut, fysioterapeut/sjukgymnast och sjuksköterska.

Vid behov av anpassning av larm med [Brytare](#) är förskrivare arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast, med [Fjärrkontroller](#) är förskrivare arbetsterapeut.

Kostnadsansvar

Ansvar 2 – regionen har betalningsansvar i ordinärt boende och kommunerna i särskilt boende.

Viktig information

Personlig anpassning av kommunalt larm till larmcentral är ett verksamhetsansvar.

Räknas trygghetslarm på ett LSS-boende, där den boende med en intellektuell funktionsnedsättning ska kunna påkalla uppmärksamhet till personal, som en medicinteknisk produkt?

Larm i LSS boende enligt Läkemedelsverket

- Trygghetslarm räknas i allmänhet inte som medicintekniska produkter.
- Bakgrunden är av allt att döma att sådana larm inte direkt knyts till något av de syften som ingår i definitionen av en medicinteknisk produkt (t ex "diagnos, profylax, övervakning, prediktion, prognos, behandling eller lindring av sjukdom" alternativt "diagnos, övervakning, behandling, lindring av eller kompensation för en skada eller funktionsnedsättning"), utan kan användas i en mer generell bemärkelse för en persons trygghet.
- Användningsområden ligger dock inte långt från det som räknas till medicinteknik.

Larm i LSS boende enligt Läkemedelsverket

- Läkemedelsverket kan inte ge en bindande bedömning av den produkt som beskrivs – men det är inte otänkbart att den skulle kunna anses kompensera för en funktionsnedsättning om den har särskilda funktioner som möjliggör en kommunikation som patienten/brukaren inte annars skulle vara förmögen till på grund av nedsättningen.
I så fall skulle det kunna falla in under definitionen av medicinteknisk produkt. Skulle den däremot ”bara” vara en enklare motsvarighet (”tryck bara på knappen”) till att ropa, ringa eller på annat sätt kommunicera inom ”normalfunktionsvariationen” är det mindre sannolikt att det ska anses vara en medicinteknisk produkt.

Larm i LSS boende enligt Läkemedelsverket

- Varje produkt ska bedömas för sig – av den anledningen kan man alltså inte säga att
 - a) alla produkter som benämns trygghetslarm inte är medicintekniska produkter, även om de flesta av allt att döma inte är det i dagsläget eller
 - b) ett rådande läge vid en tidpunkt kommer att gälla för all framtid, i synnerhet när det gäller tekniska system.
- Oavsett om larmet ska vara medicinteknik eller omfattas alla produkter av något av regelverken om produktsäkerhet och påståenden, d v s att de ska uppfylla det som tillverkaren påstår. Det som kan skilja åt är hur detaljerade reglerna är och hur efterlevnaden ska säkerställas. Det är också mycket möjligt att dessa larm ska räknas bland det som brukar benämnas välfärdsteknik: Välfärdsteknik - Socialstyrelsen

Dialog om resultatet av enkäten och nuläget?

- Hur ser ni på resultatet av enkäten?
- Finns det problem som inte är belysta?
 - Ur patientens perspektiv
 - Ur verksamheternas perspektiv
- Finns det behov som inte tillgodoses?
 - Ur patientens perspektiv
 - Ur verksamheternas perspektiv
- Behövs en medicinsk bedömning för att tillgodose en boendes behov av en enkel tryckknapp för att söka stöd eller påkalla personal?
- Vad är verksamhetsansvar i ett LSS-boende?